

Obsah

Úvodem	12
O autorce	13
Metodika	14
1. Cíle záchrannářského výcviku	19
1.1 Primární cíl záchrannářského výcviku	19
1.2 Cíle při pátrání	20
1.3 Podmínky dosažení cílů	21
1.3.1 Skupina záchrannářů	21
1.3.2 Sehraný tým (psovod a pes)	21
2. Výběr psa a jeho socializace	22
2.1. Výběr plemene a jedince	22
2.1.1 Výběr plemene	22
2.1.2 Výběr jedince	26
2.2 Socializace	29
2.2.1 Vtiskávací fáze	30
2.2.2 Sekundární fáze socializace	30
2.2.3 Vývojová stadia a kritická období vývoje psa	31
2.2.4 Individualita psa	33
2.2.5 Specifika socializace záchrannářského psa	34
3. Důležité poznatky z teorie učení	36
3.1 Behaviorismus	36
3.2 Klasické podmiňování I. P. Pavlova	40
3.3 Podmiňování, asociace, posílení, rituály	40
3.4 Odměna a trest	41
3.5 Tlak a důslednost	45
3.6 Pocit bezpečí	47
3.7 Instrumentální podmiňování	50
3.8 Cukr a bič	51
3.9 Pozitivní metoda výcviku	52
3.9.1 Stručné seznámení se s principy a s historií	52
3.9.2 Klikr a klikrtrénink	54
3.9.3 Capturing, luring, targeting a shaping	56
3.9.4 Skinnerovy principy aplikované na výcvik psů	60
3.10 Vliv prostředí	62
4. Komunikace se psem	65
4.1 Akustická komunikace	65
4.2 Optická komunikace	66
4.3 Chemická komunikace	66
4.4 Dotyková komunikace	67
4.5 Vibrační komunikace	67
4.6 Komunikace přenosem	68
4.7 Řeč těla a konejšivé signály	68
5. Jaké oblasti je třeba rozvíjet u štěněte a mladého psa	70
5.1 Vztah se psovodem	70
5.2 Pozitivní vztah k lidem	71
5.3 Vztah se psy	71

5.4 Pachové práce	72
5.4.1 Pachové hlavolamy	72
5.4.2 Sledování stopy	73
5.4.3 Hledání předmětů	73
5.4.4 Hledání předmětu s nejsilnějším lidským pachem	74
5.4.5 První záchranařský trénink	74
5.5 Habituační na nejrůznější situace	74
5.6 Habituační na zvířata	76
5.7 Habituační na dotyky a manipulaci	76
5.8 Habituační na pobyt v přepravním boxu	76
5.9 Motorika a kondice	77
5.10 Sebekontrola	78
5.11 Ritualizace	80
6. Záchranařský pes – základní dovednosti	81
6.1 Hledání	82
6.2 Ochota spolupracovat s člověkem	82
6.3 Značení	82
6.3.1 Značení štěkáním	83
6.3.2 Značení tělem	83
6.3.3. Značení přinesením nálezky	85
6.3.4 Značení návratkou	86
6.3.5 Přirozené a improvizované značení	87
6.3.6 Falešné značení	90
6.3.7 Značení respondentů dotazníkového šetření	91
6.4 Pohyb v terénu	92
6.5 Vytrvalost	93
6.6 Ovladatelnost	94
6.7 Další prvky	94
7. Specializace záchranařských psů	95
7.1 Specializace – její důvody a klasifikace	95
7.2 Plochy	97
7.3 Sutiny	99
7.4 Stopy	102
7.5 Méně frekventované specializace	103
7.5.1 Lavinové práce	103
7.5.2 Vyhledávání kadaveru	104
7.5.3 Vodní záchranař	106
7.6 Specializace respondentů dotazníkového šetření	107
7.7 Další příbuzné disciplíny	107
7.7.1 Vyprošťování osob z ledu	107
7.7.2 Krizová intervence za pomoci psa	107
7.7.3 Hledání pohřešovaných domácích mazlíčků	108
7.7.4 Vyhledávání karbofuranu, návnad a kadaveru otrávených zvířat	108
8. Výcvik záchranařského psa	109
8.1 Značení štěkáním u figuranta	109
8.1.1 Štěkání – přirozený projev psů	109
8.1.2 Trénink štěkání od odběru	110
8.1.3 Starší neštěkající pes	111
8.1.4 Značení štěkáním v různých situacích a polohách	112

8.1.5 Značení pestré škály osob	112
8.1.6 Sledování řeči těla	113
8.1.7 Značení v praxi	114
8.2 První odbíhací hry	115
8.3 Odbíhací hra za cizí osobou	116
8.4 Jednoduchá hledání	118
8.5 Složitější hledání	119
8.5.1 Hra na schovávanou	119
8.5.2 Uzavřené úkryty	120
8.5.3 Trénink ve tmě	120
8.5.4 Osoba ve výšce	121
8.5.5 Dohledávání osoby v pachovém mraku	122
8.5.6 Vysílání do směrů	123
8.5.7 Divný figurant	124
8.5.8 Bezpachové zóny	124
8.5.9 Ignorování nežádoucích pachů	126
8.5.10 Více figurantů	126
8.5.11 Rozlišování	127
8.6 Trénink jako skutečné pátrání	128
8.6.1 Sektorové pátrání	129
8.6.2 Simulované nasazení v sutinách	130
8.6.3 Praktická stopa	130
8.7 Odměny a tresty při záchranářském výcviku	131
8.7.1 To, co je odměna, určuje pes	131
8.7.2 Nejčastěji používané odměny	131
8.7.3 Hezká chvíle	134
8.7.4 Trest při záchranářském tréninku	134
8.7.5 Domluva psovoda a figuranta o odměňování	137
8.8 Časté chyby při výcviku	137
8.8.1 Náповěda od psovoda	137
8.8.2 Náповěda od figuranta	138
8.8.3 Náповěda od ostatních přítomných osob	138
8.8.4 Náповěda od ostatních psů	139
8.8.5 Psovod se nezeptá, co se dělo u figuranta	139
8.8.6 Nedostatečná odměna	139
8.8.7 Pach pamlsků či hraček	139
8.8.8 Trénink na krátkce založené figuranty	140
8.8.9 Nepromyšlený trénink	140
8.8.10 Trénování na živé figuranty x hledání pozůstatků	140
8.8.11 Hledání velkého množství osob	141
8.9 Speciální dovednosti	141
8.9.1 Značení skutečnosti, že je terén již prázdný	141
8.9.2 Návrat k autu	142
8.9.3 Donášení zpráv a předmětů	143
9. Psovod-záchranář: co by měl umět	144
9.1 Plánování záchranářského tréninku	144
9.1.1 Příprava záchranářského tréninku	144
9.1.2 Rozbor záchranářského tréninku	144
9.1.3 Příklady tréninkových sekvencí a jejich rozborů – z tréninkového deníku	147

9.2 Porozumění řeči těla svého psa	152
9.3 Orientace v terénu a odhad vzdálenosti	152
9.4 Plánování průchodu terénem	154
9.5 Komunikace	159
9.5.1 Komunikace před pátráním	160
9.5.2 Komunikace při pátrání	161
9.5.3 Komunikace po pátrání	161
9.6 Kooperace a týmová práce	161
9.7 Základy odorologie	162
9.8 Zdatnost fyzická i psychická	164
9.9 Sebevzdělávání	164
9.10 Péče o zdraví a kondici psa	164
10. Pomocníci	166
10.1 Figuranti	166
10.2. Doprovodná osoba na pátrání	166
11. Praktické nasazení – pátrání v ploše	168
11.1 Vybavení	168
11.2 Zásah!	169
11.3 Průběh pátrání v ploše	169
11.4 Nález	172
11.5 Záznamy a vyhodnocování práce	173
12. Kazuistiky	174
12.1 Kazuistika „Dva roky dobrovolného záchranáře“	174
12.1.1 Metodika	174
12.1.2 Výsledky	175
12.1.3 Diskuse	176
12.1.4 Závěry	178
12.2 Kazuistika „Velitel kynologických týmů a jeho role na pátrání“	178
12.2.1 Metodika	178
12.2.2 Popis – příběh velitele dobrovolných kynologů	179
12.2.3 Výsledky	182
12.2.4 Diskuse	182
12.2.5 Závěry	183
12.3 Kazuistika „Pátrání po pohřešované osobě v listopadu 2016“	183
12.3.1 Metodika	183
12.3.2 Popis	183
12.3.3 Výsledky	185
12.3.4 Diskuse	187
12.3.5 Závěry	188
12.4 Kazuistika „Pátrání stopařského týmu v dubnu 2018“	188
12.4.1 Metodika	188
12.4.2 Popis – příběh stopařského týmu	188
12.4.3 Výsledky	190
12.4.4 Diskuse	190
12.4.5 Závěry	191
12.5 Kazuistika „Zachránění zavalené osoby v říjnu 1997“	191
12.5.1 Metodika	191
12.5.2 Popis – příběh velkého knírače Zika	191

12.5.3 Diskuse	192
12.5.4 Závěry	192
13. Studie „Účast kynologických týmů na pátráních v sutinách v České republice v letech 2006–2017“	193
13.1 Metodika	193
13.2 Výzkumné otázky	194
13.3 Výsledky	194
13.4 Diskuse	199
13.5 Závěry	202
14. Když záchranářský pes stárne	204
15. Závěrem	207
16. Shrnutí	209
17. Summary	211
18. Literatura a zdroje	214
18.1 Citovaná literatura	214
18.2 Citované webové stránky	220
Rejstřík	221
Přílohy	224
Příloha I – Přehled obrazové dokumentace	224
Seznam grafů	224
Seznam tabulek	224
Seznam obrázků	225
Příloha II – Výsledky dotazníkového šetření výzkumu	229
Otázky s jednou možnou odpovědí – část A	230
Otázky s jednou možnou odpovědí – část B	231
Otázky s jednou možnou odpovědí – část C	232
Otázky s více možnými odpověďmi – část A	233
Otázky s více možnými odpověďmi – část B	235
Otázky s více možnými odpověďmi – část C	236